

עין משפט
נר מצוה

לב:

המוניח פרק שלישי בבא קמא

מסורת הש"ס

ב (במשה שמעשיו
אחל לסיק נחמה
המבקע נהיה ואחרי
המבקע נהיה וזה מן
קור הירושלמי במגלה)
(ג) מות כב: (ד) מות כב
כב (ה) מות כב
כריתות א. (ו) מות כב
(ז) כב: (ח) (לכל סו.)
(ט) (לכל סו.) (י) (לכל סו.)
ישי כב: מנהל. מלך דב.

הנהגות הב"ח

(א) בפסוק המבקע
בריה"ו והויק ברה"ר
ברה"ר והויק ברה"ר
(ב) נב' אמר רבא ק"ו
ומה יבר: (ג) ר"ה ד"ה
טפח וד"ה כנולד
הר"ה:

מוסף רש"י

ממעט. כנגדס לאס
נב"ה ק"ו: בראי כלה
הכי ק"ו ליה לשיבת
שנת מן חובית (נפול)
הוסיף לו רצועה אחת
ומת וזה גולה על
ידו. ולא דמי לשיבת
פסחה נ"י א"ס נעטר
מקלות, דלמקל הנהגות
(פסחין ע"ה) מן
פסחין, דהיא חובית
לה נקטת נ"י א"ס
(נב"ה כב.) טפח ליה
רבא בסנדליה. הכו על
מקלו נמקל דרך חוק,
כסס שמקל נ"י א"ס
טפח (נ"ב כב.) ואחל
דמוקי רש"י לשיבת כ"ס
(מכות ח.)

רבינו חננאל (הרשב"א)

אחא ומצא פוט למפציץ
עצמו מכאן א"ר אלעזר
כן יצק משיצחה אבן
מירו הוציא הלה את
ראשו וקבלה פטור מכלול
וחייב בד' דברים כ"ן
דמתי אחא חייב בד'
דברים כל שכן אקמיחא
דדאי חייב ומאן דמתי
לה אקמיחא אבל אחא
פסחין לנפירי ד' דברים
וחייב בנזק ודברא דאמר
בסוף פ' כיצד יתח אבן
מנתלת לו בחיזק ולא הכי
בה פטורא דתמך ונפח
לענין נזקין חייב לענין ד'
דברים פטור ואפי' אונס
חייב בנזק חזק דאמר
רבנן כדאי' פצע תחת
פצע לחייב על שונג
כדור ועל האונס כדצ"ן:

(א) ח"י ז"ל ופליג נאמי
מקל ליהוי חייב
זו כ"ה דנפשי
זו נחל ז"ל ח"י ז"ל דלמך
לא מתי מל הי ליה לאסוק
לדשתי וכו.

בואו ונגא לקראת כלה מלכתא ואמרי לה
לקראת שבת כלה מלכתא רבי ינאי
ימתעטף וקאי ואמר בואי כלה בואי כלה:
מתני' יהמבקע (א) ברה"ר והויק ברה"ר ברה"ר
הויק ברה"ר ברה"ר והויק ברה"ר אחר חייב:
גמ' וצריכא דאי תנא המבקע ברה"ר והויק
ברה"ר משום דשכיחי רבים אבל מרה"ר
לרה"ר דלא שכיחי רבים אימא לא ואי תנא
מרה"ר לרה"ר משום דמעיקרא שלא ברשות
עביד אבל מרשות היחיד לרה"ר דברשות
עביד אימא לא ואי תנא הנך תרתי הא
משום דשכיחי רבים והא משום דשלא
ברשות אבל מרה"ר לרה"ר אחר דלא שכיחי
רבים ומעיקרא ברשות אימא לא צריכא:
ח"ר הנכנס לחנותו של נגר שלא ברשות
ונתזה בקעת וטפחה על פניו ומת פטור
ואם נכנס ברשות חייב מאי חייב א"ר יוסי
בר חנינא חייב בד' דברים ופטור מגלות
לפי שאין דומה ליער יער זה לרשותו נכנס
ואמר (א) רבא ק"ו ומה יער זה לרשותו נכנס
לרשותו נכנס נעשה כמו שונגם לדעת
חבירו וגולה זה שלדעת חבירו נכנס לא
כל שכן אלא אמר רבא מאי פטור מגלות
דלא סגי ליה בגלות והיינו מעמא דרבי יוסי
בר חנינא משום דהוי ליה

שונג קרוב למויד מתיב רבא ה"הוסיף לו רצועה אחת ומת הרי זה גולה
על ידו והא הכא דשונג קרוב למויד הוא דאיבעי אסוקי אדעתיה
דמיימי אינשי בחדא רצועה וקתני הרי זה גולה אמר רב שימי
מנהרדעא דטעי במנינא טפח ליה רבא בסנדליה אמר ליה
אטו הוא מני והתניא ה"הגדול שבדיינין קורא והשני מונה והשלישי אומר
הכהו אלא אמר רב שימי מנהרדעא דטעה דיינא גופיה מתיבי ה"הוורק את
האבן לרה"ר והרג הרי זה גולה והא הכא דשונג קרוב למויד הוא דאיבעי
ליה אסוקי אדעתיה דברה"ר שכיחי אינשי וקתני הרי זה גולה אמר רב שימי
בר יצחק ב"בסותר את כותלו איבעי ליה עיוני בסותר כלילה ב"כלילה נמי
איבעי ליה עיוני בסותר את כותלו ביום לאשפה האי אשפה ה"ד אי דשכיחי
רבים מויד הוא ואי לא שכיחי רבים אנוס הוא אמר רב פפא [לא צריכא
אלא] באשפה העשויה להפנות כלילה ואינה עשויה להפנות ביום ואיכא
דמיקרי וייתב מויד לא הוי דהא אינה עשויה להפנות ביום אנוס נמי לא
הוי דהא איכא דמיקרי וייתב רב פפא משמיה דרבא מתני לה ארישא
יהנכנס לחנותו של נגר שלא ברשות ונתזה לו בקעת וטפחה לו על פניו
ומת פטור אמר רבי יוסי בר חנינא חייב בארבעה דברים: ופטור מגלות
מאן דמתני לה אסיפא כ"ש ארישא ומאן דמתני לה ארישא אבל אסיפא כיון
דברשות חייב גלות ומי חייב גלות והתניא הנכנס לחנותו של נפח ונתזה
ניצרות וטפחה לו על פניו ומת פטור ואפילו נכנס ברשות הכא במאי עסקינן
בשוליא דנפחי שוליא דנפחי למקטלא קאי כשרבו מסרהב בו לצאת ואינו
יוצא ומשום דרבו מסרהב בו לצאת למיקטליה קאי כסבור יצא אי הכי אחר נמי
אחר

ונתזה בקעת וטפחה לו בפניו. לא גרסינן ומת דהא מוקי לה
לענין ארבעה דברים: זה שלדעת חבירו נכנס. משמע
דלחרי כשראהו נכנס וא"ת בשלל נשואת אמאי פטור כיון שראהו
שנכנס הא אחרים בפי' הפרה (למך מת. ופס ד"ה החוק) הנכנס לחצר
נעל הבית שלא ברשות דלפי נעל
הבית היקוי חייב אי הוה ידע ביה
ואפילו שלא ככוונה דומיא דלא היה
ידע דפטור התם וי"ל הא דקתני
רשא פטור היינו מד' דברים אבל
נזק חייב וכן פי' בקונטרס א"ר כולה
בדימת בשלל ראהו מ"מ שכיב לדעת
חבירו שהיה לו לדע שלא על מס
רשות ממנו רשות אלא משום שרואה
ליכנס: דלא סגי ליה בגלות.
וה"ה וזה תנן בגלותו ה"ה (מסכת ח.)
הוורק אבן לחצרו והרג אס יס לו
שאל ממנו רשות אלא משום שרואה
לנכנס: דלא סגי ליה בגלות.
הוורק אבן לחצרו והרג אס יס לו
שאל ממנו רשות אלא משום שרואה
לנכנס: דלא סגי ליה בגלות.
הוורק אבן לחצרו והרג אס יס לו
שאל ממנו רשות אלא משום שרואה
לנכנס: דלא סגי ליה בגלות.
הוורק אבן לחצרו והרג אס יס לו
שאל ממנו רשות אלא משום שרואה
לנכנס: דלא סגי ליה בגלות.

דלא סגי ליה בגלות והיינו מעמא דרבי יוסי בר חנינא משום דהוי ליה
שונג קרוב למויד מתיב רבא ה"הוסיף לו רצועה אחת ומת הרי זה גולה
על ידו והא הכא דשונג קרוב למויד הוא דאיבעי אסוקי אדעתיה
דמיימי אינשי בחדא רצועה וקתני הרי זה גולה אמר רב שימי
מנהרדעא דטעי במנינא טפח ליה רבא בסנדליה אמר ליה
אטו הוא מני והתניא ה"הגדול שבדיינין קורא והשני מונה והשלישי אומר
הכהו אלא אמר רב שימי מנהרדעא דטעה דיינא גופיה מתיבי ה"הוורק את
האבן לרה"ר והרג הרי זה גולה והא הכא דשונג קרוב למויד הוא דאיבעי
ליה אסוקי אדעתיה דברה"ר שכיחי אינשי וקתני הרי זה גולה אמר רב שימי
בר יצחק ב"בסותר את כותלו איבעי ליה עיוני בסותר כלילה ב"כלילה נמי
איבעי ליה עיוני בסותר את כותלו ביום לאשפה האי אשפה ה"ד אי דשכיחי
רבים מויד הוא ואי לא שכיחי רבים אנוס הוא אמר רב פפא [לא צריכא
אלא] באשפה העשויה להפנות כלילה ואינה עשויה להפנות ביום ואיכא
דמיקרי וייתב מויד לא הוי דהא אינה עשויה להפנות ביום אנוס נמי לא
הוי דהא איכא דמיקרי וייתב רב פפא משמיה דרבא מתני לה ארישא
יהנכנס לחנותו של נגר שלא ברשות ונתזה לו בקעת וטפחה לו על פניו
ומת פטור אמר רבי יוסי בר חנינא חייב בארבעה דברים: ופטור מגלות
מאן דמתני לה אסיפא כ"ש ארישא ומאן דמתני לה ארישא אבל אסיפא כיון
דברשות חייב גלות ומי חייב גלות והתניא הנכנס לחנותו של נפח ונתזה
ניצרות וטפחה לו על פניו ומת פטור ואפילו נכנס ברשות הכא במאי עסקינן
בשוליא דנפחי שוליא דנפחי למקטלא קאי כשרבו מסרהב בו לצאת ואינו
יוצא ומשום דרבו מסרהב בו לצאת למיקטליה קאי כסבור יצא אי הכי אחר נמי
אחר

בקעת והיקוי חייב ואם מת אינו גולה לפי שאין דומה ליער יער והתניא רבי חייא פטור נימא דלא פליג דהא דלמך ר' יוסי בר חנינא כשראהו ומה
דמתי ר' חייא בשלל ראהו הרי משמע אפי' דראהו פטור מגלות כיון דנכנס שלא ברשות אפי' דמסרהב בו לצאת מחייבין גבי נפח
היכא דנכנס ברשות וכו' דמי נירושלמי ומוקי דר' חנינא (א) כשאומר לו הכנס ודאי נריך להעמידה בשלל ראהו דלא תקשה דנפח על
היכא שהוא פטור מגלות: מאן דמתני לה אסיפא כ"ש ארישא. משמע דיתיר הירשא קרובה לאונס ממה שהסיפא קרובה למיד ומימה
אי משום אונס פטור מגלות כ"ש שהיה לו לפטור מארבעה דברים דמוכח לעיל בסוף פרק שני (דף טו:) כהכיר זה וטפחה דפטור
מארבעה דברים וחייב גלות וי"ל דלאו מטעם אונס פטר ליה הכא אלא לפי שאין דומה ליער שונגם שלא ברשות והא דקאמר
כל שכן ארישא משום דמי סיפא טפי ליער מרישא וכן פירש בקונטרס:

נבא ב מ"י מ"ל מ"ל
שבת ה"ב ב פגע עשין
ל טושיע איש פי רב
ג' ג' מ"י מ"ל מ"ל מ"ל
ומקו הלכה ח' סמ
עשין ע טושיע ח"ה פי
תמא ספיק ט'
א ד מ"י פט"ו מ"ל
קטריין הלכה י'
תמא לתי קלס:
ב ה מ"י ע"ה ה' י'
תמא ט'
ג ז ח ט מ"י פ"ו
המלכות דומה ה"ו י'
ס ד כ מ"י ע"ה י'
ס ה ל מ"י מ"ל מ"ל
תמא לתי קלס:
מ"מ פגע עשין ע טושיע
מ"מ ח' תמא פ"ט:
ג ז ח ט מ"י פ"ו מ"ל
דומה ומימה סמ
הלכה י' א פגע עשין ע':

רבינו חננאל

וקאי ואמר בואי כלה
בואי כלה: מתני' יהמבקע
ברשות היחיד והויק
ברשות הרבים כ"ו. ותי
תלמא כבי דקתני במתיב
לא שפיען חזא מני
בחדתה אלא כוליה צריכן
למיתניו בהרוא. ותי
הנכנס לחנותו של נגר
שלא ברשות ונתזה בקעת
וטפחה על פניו פטור.
ואם נכנס ברשות חייב.
מאי חייב דקתני אמר ר'
יוסי בר חנינא חייב בד'
דברים וק"ו א"ר יוסי
בר חנינא חייב בד'
דברים (א) ומתניו לנביתו
חייב חזן מן הבית
דבעינן עי שיהא מחזיקין
לו לכישי או אפילו להויק
ופטור דקתני פטור מגלות
ופטור רבה דלא סגי ליה
בגלות משום דהוא שונג
קרוב למויד. ומתיב רבא
דעטרין הכא קרוב למויד ולא אמאי
היכא סוגיא כמאן דמתיב דר' יוסי
בר חנינא ארישא: חייב בארבעה
דברים. פי' בקונטרס כיון דמתיבי
דעיל איבעי ליה לעיוני וקשה לרבינא
דאס ראה היה לו להחמיצו גלות
דפי'ג דלא נתן לו רשות ליכנס מידי
אע"ה אמתקכזז בו לצאת גבי נפח
בסמון דמייב גלות אלאר דלא הוי
שוליא דנגרי וטע"פ שנכנס ברשות
כיון שעמה מסרהב בו לצאת הוי
שאל ברשות וי"ל דשאי התם כיון
שמתלת כניסמו ברשות לפיכך באלח
יש לו לחוש שמא לא יאל דמי טפי
ליער כי נטעם הוא שלא למחר לצאת
כיון שנתן לו רשות ליכנס והיה לו
לנפח לענין אס יאל אס לאו אכל
הכא שמחלת כניסמו שלא ברשות
אין לו לחוש כל כך ולא דמי ליער
והכי ראהו מירושלמי דגר' א"ר יוסי
בר חנינא היה עומד ומבקע עליס
בחצירו ונכנס פועל לתנוע שכרו ונתזה

בקעת והיקוי חייב ואם מת אינו גולה לפי שאין דומה ליער יער והתניא רבי חייא פטור נימא דלא פליג דהא דלמך ר' יוסי בר חנינא כשראהו ומה
דמתי ר' חייא בשלל ראהו הרי משמע אפי' דראהו פטור מגלות כיון דנכנס שלא ברשות אפי' דמסרהב בו לצאת מחייבין גבי נפח
היכא דנכנס ברשות וכו' דמי נירושלמי ומוקי דר' חנינא (א) כשאומר לו הכנס ודאי נריך להעמידה בשלל ראהו דלא תקשה דנפח על
היכא שהוא פטור מגלות: מאן דמתני לה אסיפא כ"ש ארישא. משמע דיתיר הירשא קרובה לאונס ממה שהסיפא קרובה למיד ומימה
אי משום אונס פטור מגלות כ"ש שהיה לו לפטור מארבעה דברים דמוכח לעיל בסוף פרק שני (דף טו:) כהכיר זה וטפחה דפטור
מארבעה דברים וחייב גלות וי"ל דלאו מטעם אונס פטר ליה הכא אלא לפי שאין דומה ליער שונגם שלא ברשות והא דקאמר
כל שכן ארישא משום דמי סיפא טפי ליער מרישא וכן פירש בקונטרס: